RRUGA ROMAKE NË MES TË SHQIPËRISË

[kushtuar Mehmet Bej Konicës]

Colonel Aubrey Herbert

Mehmet bej Konica

RRUGA ROMAKE NË MES TË SHQIPËRISË
[Për Mehmet Beun]

Shkruar nga miku më i madh i shqiparëve,
koloneli anglez Aubrey Herbert
Me pseodenimin e tij Ben Kendim.

Përkthyer nga: Mal Berisha

Ështe një rrugë që i përshkon malet tona, si majë e një shpate,
Gjarpëron ndër pyje t' gjelbërta edhe ndër' monopate,
Vende - vende e rrënuar ku shekujt kanë lënë kujtimin,
Mbushur me gur' varresh që të sjellin'dhe trishtimin.

Rruga e shtruar nga romakët zgjatet gurë përmbi gurë,
Dëgjohen fëshfërima pemësh dhe ujrat që rrjedhin në gurrë,
Ata mes maleve marshonin në mes të shkrepjeve të vetëtimës,
Tregëtinë e përjetshme romake ta bënin mes zhurmës dhe oshëtimës.

Filipi i Madh maqedon, kaloi pranë kësaj rruge, me nxitim,
Me dyzet burra para e pesë mijë tjerë mburojë kalorsiake,
Pushtimet e tij të shpërndara si mjegulla në agim,
Në gurë romakët i gdhendnin fitoret e tyre luftarake.

Rrugën për tregëti e ndërtuan ata, betejës së tyre i printe Zoti,
Mbi kalldrëmin gur - gurë, rëndë – rëndë, shkelnin ata qëmoti,
Malësorët trup – zhdërvjellët, këmbë – lehtë dhe sy – shigjetë,
Që trimërinë dhe shkathtësinë ua kishte falë Zoti Vetë.

Ata këndojnë tek kthesa e parë e pyllit të gjelbërt tek ai dhé,
Aty ku dikur atë rrugë e shkeli i Madhi Skënderbe!
Me shpatat që iu flakërojnë në duar, i falen perëndisë,
Tek kthesa e dytë nderojnë betejën që ua mbrojti pragun e
shtëpisë.

Rrugës së lashtë me mall barinjtë shqiptarë këndojnë,
Kur bora zbardh malet e prrojet plot vërshojnë,
Dhe për misrin, arin dhe qelibarin që udhtarët tregëtojnë,
Ata duan që me Rrugën Romake Mbretin tonë të nderojnë.

Sa jetë janë dashur për ta shtruar atë rrugë gjarpënore?
Me copa mishi njerëzish e mbetjet e tyre kockore,
E lagur me lotët e grave në dhimbjen e tyre mëmënore?!
Rruga e Mbretit në Shqipëri tani shtrihet e vetme, sot e prore.

Le të vlojë gjaku i derdhur, dashuri të zgjojë,
Nga fjalët e Profetëve krejt vendi të ushtojë,
Mbreti vjen në Shqipëri: Ai në këtë rrugë do të kalojë,
Skatërrimet turko – sllave, bëra rrugës do t'i rregullojë.

Shqiponjat fluturim mbrëmjes ja "prishin" qetësinë,
Ujqit që dikur gjuanin aty-pari, më nuk ulurijnë,
Ne që luftuam komandirët e arritëm lavdinë,
Besnikë trima ishim, të bardhë, si bora e maleve tona që ndrijnë.

Në shtigjet e ngushta kuajt e lodhur i shkundin ato jela,

Krismat e armëve shurdhohen prej të lumit rrjedha,
Rrëmuja e muzgut gjakun e bën të vlojë, mëngjesi e shkrin vesën,
S’ka shpatë, stuhi as përmbytje që shqiptarin e bën të shkeli Besën.

Ashtu siç vijnë baticat valë – valë, vjen edhe dashuria vllaznore,
Dashuria jonë e pafund: Se jemi Shqiponja Arbnore,
Jemi shqiptar që për atë Zot do t’ia dalim:
Të betuar e të lidhur dorë më dorë - deri në fitore!

Ben Kendim

THE ROMAN ROAD IN MID- ALBANIA.

[To Mehmet Bey.]

A road smites through the mountains like the thrusting of a sword,
It glitters through green forests and shines above the ford,
And where the road is ruined, and the centuries have scored,
It’s bound with broken pieces from the tombstone of a Lord.
The road was made by Romans; strong stone by stone they laid;
The fountains gave them music and beech trees gave them shade.
They laughed among the mountains at the noise the thunder made,
And built the way eternal, for eternal Roman trade.
Great Philip, King of Macedon, passed nigh this warrior’s way,
With forty men before him and five thousand men behind;
His conquests are all scattered like mists at dawning day—
The Romans wrote their journey in the stones with which they signed.
They built the road for barter, but He, the Battle God,
He took it for His highway, and there His servants trod;

The tall men of the mountains, who march as they were shod, Light-footed as the wild deer that get
their grace from God.
They sing in that green forest of two turnings of the way:
First where the men dismounted who rode with Skander Bey,
And, with drawn swords, upon the pass knelt down to God to pray;
And of the second turning and the prayer that won the fray.
“They built the road in ancient days,” Albanian shepherds sing, The Spectator.
“To bear the weight of autumn snows and torrents of the spring,
For corn and gold and ambergris that southern merchants bring;
But we shall mend the Roman road to honor our own King.
Dear lives have gone to pave it, there’s blood on every stone;
Since first the Romans made it, it’s fed on flesh and bone,
And women’s tears have washed it and made it all our own,
The King’s Way in Albania, the way that stands alone.
Let be, the blood that has been spilt, and all the echoes woken
By guns that thundered in the hill and words by prophets spoken.
The King comes to Albania, and our King shall have this token:
We'll mend the Roman road for him which Turk and Slav have broken.
The eagles poised above the way still in still evening air,
The very wolves that haunt our hills have not been longer there
Than we, who fought centurions; we raise our hands and swear
A loyalty as white to him as snows our mountains wear.
On narrow paths like shadows, on tired steeds we’ve spurred, Above the flood that roars so loud no gun-shot can be heard.
We know the tumult’s meaning, at dusk our blood is stirred;
By sword and thunderstorm and flood Albanians keep their word.
As tides are to the billows, so love is to a mood;
Our love is more than hatred, we’re eagles of one brood.
We'll take the oath together of abiding brotherhood,
And while we are Albanians, by God we'll make it good.”
Ben Kendim